

מסורת הש"ס

(א) יומא מ. מא. [קדושין
ד. כרימא כה. ג. עין
מוס' לעיל כ. ד"ה שילב
וכי שום דוכא ל"ג וכו']
(ב) [מסכתא שקלים פ"א,
(ג) [בס"א: (תלמודו),
(ד) ז"ל ותמא, (ו) בס"א:
(ה) [תמא סו. ו] ויקרא כח,
(ז) [תמא סו. ט] ז"ל
ספרא, (ח) י"ג קיימי
חוקא אדברים וכי ש"א
ועין ר"מ, ט. וע"ש מו
יומא מא. ד"ה סמא ומוס'
קדושין י. ד"ה ה"א,
(י) י"ג ה"א ר"מ,

תורה אור השלם

1. ודקריב אהרן את
השעיר אשר עלה עליו
הגורל לך וישעוה
השאת: ויקרא טו ט
2. ודודו יקני העיר
ההוא את העגלה אל
נחל איתן אשר לא יעבר
בו ולא יזרע ויערפו שם
את העגלה הנזלה:
דברים כד
3. זאת אשר ללויים מן
חמש ועשרים שקנה
ומעלה: יבוא לצבא בקנה
בעבודת אהל מועד:
במדבר כד כד
4. ומן חמשים שקנה
ישום מציבא העבודה ולא
יעבר עור:
במדבר כה כה
5. מן שלשים שקנה
ומעלה ועד מן חמשים
שקנה כל בא לצבא
לעשות מלאכה באהל
מועד:
במדבר כד ג
6. מן שלשים שקנה
ומעלה ועד מן חמשים
שקנה כל בא לצבא
לעשות מלאכה באהל
מועד:
במדבר כד ג
7. וקדים אשר אין בהם
כל מום וטובי מראה
ומשכילים בכל חכמה
ורועי דעת ומוביני מעמד
ואשר חב בהם למעט
בדיכל המלך ולתקדם
ספר ולשון פשידי: ומן
לחם המלך דבר יום
בינומו פת בג המלך
ומין משתוי וקדוק
שלוש שקנה ומקדמא
יעמוד לפני המלך:
דניאל א ד ה

6. מן שלשים שקנה
ומעלה ועד מן חמשים
שקנה כל בא לצבא
לעשות מלאכה באהל
מועד:
במדבר כד ג
7. וקדים אשר אין בהם
כל מום וטובי מראה
ומשכילים בכל חכמה
ורועי דעת ומוביני מעמד
ואשר חב בהם למעט
בדיכל המלך ולתקדם
ספר ולשון פשידי: ומן
לחם המלך דבר יום
בינומו פת בג המלך
ומין משתוי וקדוק
שלוש שקנה ומקדמא
יעמוד לפני המלך:
דניאל א ד ה

ג'יון הש"ס

תוס' ד"ה זאת וכו' ויש
לומר דהכא נמי וכו'. עין
לקמן קל ע"ה תוס' ד"ה
זו:

הנהגות הב"ח

(א) תוס' ד"ה עטמא וכו'
ע"ה: דליכא עיטמא
ואמרת ל"ל ומיתא אלא
ממק: (ב) בא"ר ולכן
אליעזר זאת ל"ל וזאת ה'
ממק:

שיטה מקובצת

[א] אלא שיעריש ומשוררים
שאין להם משאת כתר יהו
נפסלים בשנים: [ב] ופריך
אלמא דרשינן ק"ו אע"ג
דכתב עכובא אלמא
אמרינן. וי"ב ודוקא דנקט
הכא לאו דוקא אלא
משום דבפרה נקט חוקא.
הרא"ש ד"ל:

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

כד.

עין משפט
נר מצוה

קע א מ"י פ"ג מהל'
עבודת יו"ה"כ הלכה
ג:
קעב ב מ"י פ"ו מהל'
פיתא מקדש הילא
סמג לאוין טז:
קעב ג ד מ"י פ"ג מהל'
כלי המקדש הל"ח
סמג עשין קסט:
קעג ה מ"י סס הל"ז:
קעד ו מ"י סס הל"ח:

מוסף רש"י

הגורל עושה הטאת.
שעיר אגורל השס עולה
עליו עושה מטמא [קדושין
ד. א] ואין השם עושה
הטאת. אם קרל לו שס
ללא גורל (ויחא ט) אם
קרל עליו שס מטמא אינו
תקע כקד ויפול עליהם
גורלות ואם יפול הגורל
על מיבוי יחא זה לנחול
[קדושין טס]. שיכול
לומר להי אלתרין האי
קרל שהייתי יכול לומר
והלא דין הוא ומה
במקום שלא קדש
הגורל. כגון גבי קיין
דכתיב כהם אמת למטאת
ואחר לעולה ואם העיל
עליהם אינם נקבעים
כקד ויפול לטומא. דק"ל
פגדו יומא (מא). אין
הקנין מתפרטת אלא או
בלקוחה עבדים או בשמית
הס (קדושין שס וכו' ו'
ויחא ט). קדש השם.
אם אמר בשעת לקיחה זו
למטאת זו לעולה הוקבע
הקנין פסול [קדושין
טס] מתאר שקבל לו
הטאת ולו עולה אין הסהן
למטאת לשטות כאלמתי
(ויחא טא). מולקתה שמי
מורא או שני בני יונה
אחד לעולה ואחד למטאת,
בשעת לקיחה הן נקבעין זו
לעולה וזו למטאת (שס ט).
מקום שקדש הגורל.
על שמיטה שהגורל קובען
(שס) דכתיב ומן אהרן
וגו' [קדושין טס].

רבינו גרשום

במקום שלא קדש הגורל
קדש השם כו' כל השנה
כולה באומר זו לחטאת
וזה לעולה וזה לאשם טהור
ולא צריך גורל: כהנים
במזבח פוסלין כל איש
אשר בו מום מודע אהרן
וגו' ליום פסולין בשנים.
מבן שלשים שנה ומעלה
יבא לצבא צבא וגו' ומבן
חמשים שנה ישוב מצבא
העבודה וכו': יכול אף
בשילה ובבית עולמים כן.
כלומר שנים פוסלים בהו
ת"ל לעבור וגו' ועבודת
מושא וגו' לא אמרתי אלא
בזמן שנתעבדה בחק
שנים פוסלות בהן שאין
יכולין לישא: ואידך שאני
הלכות עבודה דתיקפן.
כלומר ההם צריכי חמש
שנים ללמוד: משיבאי
שתי שערות וכו'. שתי
שערות שהם בבבוי של די
או שהם בכריסו: אמר ר'
יוסי מאי קראה:

אמר קרא ושחט וחוקה. אומר רבינו תם דמשמע צפרק שני
דזבחים (דף טז.) דחוקה לא הוי עיכוז ממשמעו אלא מגזרה
שזה דילפינן התם מגזרה שזה ללא רחוק ידים חילל מגזירה שזה
חוקה חוקה משמתי יין: **ומה** במקום שלא קדש הגורל כו'. ואם
תאמר קיינים גופייהו מנה לן שלא
קדש הגורל אימא ק"ו איכא ויש
לומר דאיכא שום מיעוט:
מעמא דכתב רחמנא ועשהו הא
זא חבי דרשינן ק"ו.

מימה דצפרק טרף בקלפי (ויחא דף
מא.) מוקי האי כרימא כרבי יהודה
משום דסמס (ט) ספרי רבי יהודה היא
וכרי יהודה אית ליה צפרק הוליאו
לו דלא כתיב חוקה אלא דצברים
הנעשים צפנים בצגדי לזן והגללה
צחון היא ואין לומר דשום מנה לא
פליג אדרשא דועשהו ולא פליג
עליה רבי נחמיה דאית ליה דכתיב
חוקה אנעשה צחון דהא אשכחן
רבי שמעון צפרק טרף בקלפי (שס דף
מ.) דסבז דהגללה לא מיעבדא
ו"ל דפריך משום דצפרק טרף בקלפי
(שס דף טז.): דריש רבי ינאי מאשר
עלה אשר עלה מרי זמני לעבד ופריך
אלמא דרשינן ק"ו אע"ג ו דאיכא
עיכוזא (ב) אלא אמרת נוקמה אשר
עלה לדרשא אחריתי משום ק"ו והשר
מקולי מתיך דהתם יליף מדכתיב
זאת ללא כתיב חוקה אלא דצברים
הנעשים צגדי לזן צפנים והשתא
פריך הכא שפיר דאי לא דרשינן ק"ו
אמאי אלתרין ולכן למעוטי ללא
קאי חוקה דצברים הנעשים צחון
דהא על כרחך לא כתיב חוקה אלא
דצברים הנעשים צפנים דאי כתיב
נמי דצברים הנעשים צחון אמאי
אלתרין ועשהו אלא ודאי אע"ג
דכתיב חוקה דרשינן ק"ו ואפילו כתיב
נמי חוקה הוה דרשינן ק"ו אי לאו
דכתיב ועשהו ולכן אלתרין (ט) בזאת
אכל מכל מקום הקשה ה"ר מנוח דמאי
פריך והא לא כתיב חוקה אלא
אעבודה והגללה לאו עבודה היא
וזריך עיון סס: **זאת** ללויים ולא
אחרת ללויים. מימה דצפרק כ"ל הרגל
(צ"ק דף טז.) דריש מוחלת תהיה
טומאתו למעוטי זכא מרחיט ופריך
ואימא למעוטי זכא מימימי ומשני קאי
צראיות ממעט ראיות קאי צראיות
ממעט ימיס ואמאי לא קאמר קאי
צוז ממעט זכא קאי צוז וממעט זכא
דהכי מסתבר טפי כדמשמע פטייה
דקרא וזאת תהיה טומאתו ולא אחרת
כדדרשינן כהא זאת וזאת ללויים ולא אחרת
ללויים (י) ויש לומר דהכא נמי הוה
דרשינן זאת אשר ללויים ולא לכהנים
אי לאו דדריש ליה מאשר ללויים אי
נמי הכא דרשינן הכי משום דמוזרי
ללויים נקרא אכל התם אי למעוטי
זכא קא חתי הוה ליה למכתב זאת
זכא שיהא טומאת הזכ להזכיר הזכ צקרא
וכ"י מתיך דזכ וזכא שס אחד הוא
ולכתי לא שייך למימר קאי צוז ממעט

ושחט ווקה. ושחט אותה לפניו [במדבר יט] וכתיב זאת חוקת התורה: **וכל
היכא דכתיב חוקה.** לעיכוזא ואיכא לרבינו מלמא אחריתא צק"ו
מי לא דרשינן ק"ו לרבינו ועיכוזא דחוקה לנמלי אחרניתא: הא
גבי יום הכפורים. דכתיב גורל ויקרא טו] ומתן אהרן על שני וגו' וכתיב
מיעוטא בדיחא דלא מקדיש בלא גורל
הוה מרבינן צק"ו קדיש על ידי
קריאת שס בלא גורל: (ט) דסניא.
הגורל לה' ועשהו חטאת [שס] דמשמע
הגורל עושהו חטאת צנפילתו עליו
ואין קריאת השס עושהו חטאת שס
אמר זה לשם זה לעזאזל אין נקבעים
כקד ומגריל עליהם אם הגורל משנה
את קביעות קריאת שס הולכים אחר
הגורל: **שיכול** ושלל דין הוא. אי
לא כתיב הגורל ועשהו אלא קרא
קמא דומנן אהרן על שני וגו' הייתי
יכול לומר והלא דין הוא דהואיל
הגורל קובען יחא אף קריאת השס
אמת עולה והטילו עליהם גורל לא
מזינו שיהא הגורל קובען ואם רצה
לחטאת וא' לעולה שס הגריל עליהם
שכחזו על אכן אמת חטאת ועל אכן
אמת עולה והטילו עליהם גורל לא
מזינו שיהא הגורל קובען ואם רצה
לשנותן הרשות צדו: **קידש** השם.
דמאחר שפירש זה לחטאת זה לעולה
אם שיהא פסול דכתיב (דברים טז)
מואס שפתיך תשמור אלמא שס קבע
ועל משנה מנאלת חטאת למעלה
ואם לטהא. מקום שקדש כו':
עעמא דכתיב. הגורל ועשהו דלמעוטי
ליה להא מלמא בדיחא: הא לאו הכי
הוה מרבינן מקל וחומר. ומוקמינן
לחוקה לנמלי אחרניתא: **הערופה.**
משמע זו ערופה ואין אחרת ערופה:
וערפו העגלה. שנה פעליה הכמוז
לעכז: **לויס כהנים** פסוליס. פחות
מבן שלשים ויותר מבן ג' דכתיב
זאת אשר ללויים וגו' זאת משמע
מיעוטא: **ומה כהנים שאין השנים**
פוסלין בהם. כדיליף לקמיה אשר
ללויים ולא אשר לכהנים: **זאת אשר**
ללויים. כוליה ימירא הוא דכולה
פשתא צלוים היא והוה ליה למכתב
מבן חמש ועשרים כו': **יכול** אף
בשילה **וציט עולמים.** שאין עבודת
לויס אלא שוערים ומשוררים (א) יהו
נפסלין צפנים: **ללמוד.** ללמוד הלכות
עבודה: **שלא ראה סימן יפה.** לומר
ושוכחו: **רבי יוסי אומר בשלשה שנים.**
צריך שיהא רואה סימן יפה במשנתו:
דפקיפין. דלוריד המשכן לפרקו
ולנטותו להעמיד קרסיו וקרסיו והשרי
לקרבן צפה ובכלי: **משיבאי שמי עשורת.**
אכל מקמי הכי לא כדיליף לקמן [ע"ג] איש
איש מורעך וגו': **צמה דברים אמורים.**
שהשנים פוסלות בהן: **ירושלים**
נקראת בית עולמים דמשמרתה לא
היתה אחריה היתר לשאר מקומות
אכל קדושת שילה היתה אחריה
היתר לצמות כל ימי נזב וגבעון (ט):
והי

זכ כו' דכך יש לי למעט זכא כמו זכ: **ויבוא** אף בשי"ה ובית עזרימם בן. משמע דאי לאו מיעוט הוה גמרי מהדדי וכן צריש עירובין (ד' ג.) דפריך
והא קרא במשכן כתיב ומשני אשכחן מקדש דאיכרי משכן ומשכן דאיכרי מקדש ותימה דכפי' ידעוהו (שבעות דף טז: וסס) משמע דלא גמרינן מהדדי
אי לאו דכתיב מרי קראי דקאמר התם לנמוז או אידי ואידי מקדש או אידי ואידי משכן וכן צטוטא צפרק היה מצוי (ד' טז.) מנריך מרי קראי
לאמריי שילה ובית עולמים ובפרק שני שעירי (ויחא ד' טז:) גבי מדבר המדברה ובפרק טרף בקלפי (שס ד' מד.) גבי וכל אדם לא יהיה צאהל
מועד ובפרק הוליאו לו (שס נג.) גבי מעלה עשן ומתיך ה"ר נתנאל דצעירובין לא נריך קרא למקדש דעיקר דרשא צאה על המקדש
דבמשכן לא היו דלתות והא דהכא סבדא היא אם לא היה הפסוק שיפסלו אף בשילה ובית עולמים הוליאו ואינו תלוי בקדושת המשכן:
[וע"ש תוס' עירובין ג. ד"ה אשכחן תוס' יומא דף מד. ד"ה בשילה תוס' סוטה ד' טז. ד"ה ובית תומס' שבעות טז: ד"ה או אידן:]